

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Tilsynsrapport

Kommunens arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø

Ringerike kommune og Hov ungdomsskole

Sammendrag

Statsforvalteren gjennomfører tilsyn med Ringerike kommune og Hov ungdomsskole. Temaet for tilsynet er skolemiljø. Under dette temaet kontrollerer vi om Ringerike kommune som skoleeier og Hov ungdomsskole oppfyller varslingsplikten, undersøkelsesplikten og tiltaksplikten i saker der det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.¹

Statsforvalteren gjennomførte i 2022 tilsyn med Ringerike kommunes internkontroll på skolemiljø, der vi blant annet så på om kommunen har utarbeidet rutiner og prosedyrer som skal sikre regelverksetterlevelse knyttet til undersøkelsesplikten. Ved avslutningen av tilsynet vurderte vi at kommunen oppfylte dette. Vi ser i dette tilsynet at kommunen bruker rutinene og prosedyrene i praksis og kommunen får oppfylt på flere av spørsmålene vi har kontrollert i dette tilsynet.

I tilsynet ser vi at ansatte på Hov ungdomsskole har noe kjennskap til kommunens rutiner og prosedyrer, men at disse ikke er tatt tilstrekkelig i bruk i praksis. Vi vurderer at det ikke er etablert en felles forståelse eller praksis på skolen for hvor raskt det skal varsles i ulike saker, hvem det skal varsles til eller hvordan det skal varsles. Det er heller ikke etablert en felles forståelse eller praksis på skolen for hvordan og hvor raskt undersøkelser skal gjennomføres, eller for hvordan tiltaksplikten og dokumentasjonsplikten skal ivaretas.

Når det gjelder tiltaksplikten ser vi at kommunen har laget en mal som oppfyller minstekravene i loven, men i flertallet av elevsakene har skolen ikke opprettet en aktivitetsplan. Vi vurderer at skolen ikke setter inn tiltak så raskt som saken tilsier. Basert på en helhetlig vurdering mener vi at skolen og skoleeier ikke vurderer konkret hvilke tiltak som er egnede. Ut fra dokumentasjon i sakene vurderer vi at skolen i liten grad evaluerer tiltakene jevnlig og endrer ved behov. Et gjennomgående funn er at skolen ikke oppfyller kravene til dokumentasjon.

Ringerike kommune mottok en foreløpig tilsynsrapport den 04.12.2023 og har uttalt seg innen fristen. Kommunen hadde ingen innsigelser til rapporten. Vi fatter nå vedtak med pålegg om retting i denne rapporten. Se nærmere om hva pålegget innebærer under rapportens punkt 3.

Kommunen har frist for å rette til **15.04.2024**.

¹ Jf. opplæringsloven (oppl.) §§ 9 A-4 og 9 A-5.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
1 Innledning	4
1.1 Kort om Ringerike kommune	4
1.2 Tema for tilsynet	4
1.3 Om gjennomføringen av tilsynet	4
2 Skolemiljø	5
2.1 Rettslige krav	5
2.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner	5
2.2.1 Varsler alle som arbeider på skolen, ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen?	5
2.2.2 Varsler rektor til skoleeier i alvorlige tilfeller og ved mistanke om eller kjennskap til at en som arbeider på skolen har krenket en elev?	8
2.2.3 Varsler alle som arbeider på skolen, i tide avhengig av situasjonens alvorlighetsgrad?	9
2.2.4 Dokumenterer skolen hva som blir gjort for å oppfylle varslingsplikten?	11
2.2.5 Undersøker skolen saken så raskt som saken tilsier, dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	11
2.2.6 Undersøker skolen / skoleeier saken straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev blir krenket av en som arbeider på skolen?	13
2.2.7 Gjennomfører skolen/skoleeier de undersøkelser som ut fra en faglig standard med rimelighet kan forventes?	14
2.2.8 Dokumenterer skolen og skoleeier hva som blir gjort for å oppfylle undersøkelsesplikten?	15
2.2.9 Setter skolen inn tiltak så raskt som saken tilsier når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, eller undersøkelsen viser det?	17
2.2.10 Setter skolen/skoleeier inn tiltak straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev har blitt krenket av en som arbeider på skolen, eller en i skolens ledelse?	18
2.2.11 Vurderer skolen/skoleeier konkret hvilke tiltak som er egnede?	19
2.2.12 Evaluerer skolen/skoleeier tiltakene jevnlig, og blir tiltakene endret ved behov?	21
2.2.13 Lager skolen/skoleeier en skriftlig plan når de setter inn tiltak i en sak, og inneholder den skriftlige planen minimumskrav til innhold?	22
3 Statsforvalterens reaksjoner	23
3.1 Pålegg om retting	23
3.2 Oppfølging av påleggene	24
4 Kommunen har rett til å klage	24
5 Dokumenter	26

1 Innledning

Statsforvalteren fører tilsyn med offentlige skoler.² I tilsyn kontrollerer vi om kommunen oppfyller opplæringsloven med forskrifter.

Dersom kommunen/skolen ikke følger regelverket, kan vi pålegge retting. Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt.³ Vi gir derfor eventuelle pålegg i tilsynet til kommunen som har ansvaret for at skolen retter opp brudd på regelverket.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. I tilsynet behandler vi personopplysninger.⁴

1.1 Kort om Ringerike kommune

Ringerike kommune er en kommune i Viken. Kommunen har 31 468 innbyggere per 2. kvartal 2023. Kommunen har fem barneskoler, tre ungdomsskoler og fire kombinerte skoler (1.-10.trinn). I følge GSI har kommunen 3 097 elever per 16.10.2023, hvorav 283 elever går på Hov ungdomsskole. Statsforvalteren hadde tilsyn med Ringerike kommune på temaet kommunens arbeid med skolemiljø (internkontroll og skolemiljø) i 2022. Tilsynet ble avsluttet i februar 2023.

1.2 Tema for tilsynet

Tema for tilsynet er om skolen og skoleeier oppfyller plikten til å varsle, undersøke og sette inn tiltak der det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen.⁵ Vi har ikke sett på hvordan kommunen oppfyller andre krav i regelverket.

Formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfyller kravene i regelverket og slik bidrar til økt rettssikkerhet for elevene.

1.3 Om gjennomføringen av tilsynet

Statsforvalteren åpnet tilsyn med Ringerike kommune i brev av 02.08.2023. Vi har undersøkt kommunens og skolens praksis knyttet til opplæringslovens bestemmelser om skolemiljø. For å kontrollere dette har vi undersøkt praksisen til Ringerike kommune og Hov ungdomsskole.

Kommunen ble pålagt å svare i RefLex og levere dokumentasjon til oss.⁶ Vi har mottatt beskrivelser av egen praksis og dokumentasjon fra kommunen og skolen. Vi har også gjennomført intervjuer med ansatte og ledere i skolen, samt ansatte og ledere i kommunen. Våre vurderinger og konklusjoner i denne rapporten er basert på opplysninger vi har fått fra denne informasjonen.

I denne rapporten presenterer vi våre foreløpige vurderinger og konklusjoner.

² Jf. opplæringsloven (oppl.) § 14-1 første ledd, og kommuneloven kapittel 30.

³ Jf. oppl. § 13-10 første ledd.

⁴ Les mer om vår behandling av personopplysninger på [www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/](http://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/).

⁵ Jf. oppl. §§ 9 A-4 og 9 A-5.

⁶ RefLex er Utdanningsdirektoratets system for egenvurdering der vi har stilt spørsmål som er relevante for dette tilsynet.

2 Skolemiljø

2.1 Rettslige krav

Alle elever i grunnskolen og i videregående opplæring har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.⁷ Retten er individuell, og det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om skolemiljøet er trygt og godt.

For å sikre retten til et trygt og godt skolemiljø, har skolen en aktivitetsplikt.⁸ Aktivitetsplikten inneholder fem delplikter som er plikten til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak. I dette tilsynet skal vi undersøke om skolen og skoleeier varsler, undersøker og setter inn tiltak dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen. Videre kontrollerer vi om kommunen sikrer at saken blir undersøkt ved mistanke om eller kjennskap til at det er en i skolens ledelse som står bak krenkelsen.

I tilsynet er det et gjennomgående tema om skolen og skoleeier har vurdert hensynet til barnets beste og sørget for at involverte elever blir hørt. Skolen skal dokumentere hva som blir gjort for å oppfylle delpliktene i aktivitetsplikten. Dette er også et gjennomgående tema i tilsynet. I tillegg må skolen eller skoleeier lage en skriftlig plan når det settes inn tiltak i en sak. For at aktivitetsplikten skal være oppfylt, må skolen gjøre det som med rimelighet kan forventes gjennom hele saksforløpet.

2.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

2.2.1 Varsler alle som arbeider på skolen, ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen?

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor hvis de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.⁹ Hvis noen som arbeider på skolen får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider på skolen krenker en elev, skal de varsle rektor. Hvis det er en i skoleledelsen som står bak krenkelsen(e), skal skoleeier varsles direkte av den som fikk mistanke eller kjennskap til krenkelsen(e).¹⁰

Det skal være lav terskel for hva som skaper «mistanke om» eller «kjennskap til» at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Mistanke kan oppstå på bakgrunn av observasjoner av eleven, tilbakemeldinger på undersøkelser, beskjeder fra foreldre eller medelever, eller aktivitet i sosiale medier, mer videre. At en elev verbalt sier fra at han eller hun opplever mistrivsel på skolen, oppfyller kravet til at den som arbeider på skolen har «kjennskap». Det kan ikke forventes at elever bruker lovens ordlyd eller voksnes begreper når de sier fra.¹¹

⁷ Jf. oppl. §§ 9 A-1 og 9 A-2.

⁸ Jf. oppl. §§ 9 A-4 og 9 A-5.

⁹ Jf. oppl. § 9 A-4 andre ledd.

¹⁰ Jf. oppl. § 9 A-5.

¹¹ Jf. Prop. 57 L (2016–2017) punkt 5.5.2.3.

Varsling etter oppl. § 9 A-4

Rektor svarer i RefLex at alle ansatte varsler til nærmeste leder ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Ved meget alvorlige situasjoner, varsles rektor umiddelbart av den ansatte, eventuelt skjer dette gjennom avdelingsleder.

Rektor forteller i intervju at de ansatte bruker et varslingsskjema, *Skjema for henvendelse/varsling av ikke trygt og godt skolemiljø*, som skal leveres til rektor digitalt. Varslingen kan også gis til avdelingsleder, men rektor skal alltid stå på kopi. Mistanke og kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt på skolen, kan også bli varslet om i sosialpedagogiske møter (sos.ped.-møter) annenhver uke, der skolens ledelse, sosiallærer og miljøveileder deltar.

På spørsmål om terskelen for mistanke og kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt, svarer rektor i intervju at forståelsen av regelverket og hvem som skal gjøre hva kan være ulik blant de ansatte. Det er noen klasser med mange varslinger, mens andre er det ingen varslinger fra. Skolen har hatt en gjennomgang før skolestart av relevant regelverk. Her forsøkte de å forstå dette sammen, og se regelverk og skolens rutiner i sammenheng. Rektor ser likevel at de ansatte ikke alltid praktiserer den samme forståelsen.

De ansatte svarer i RefLex at de varsler nærmeste leder ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Dette gjøres ved *Skjema for henvendelse/varsling av ikke trygt og godt skolemiljø*. Nærmeste leder vil deretter varsle rektor. Det følger av ansattes svar at denne prosessen kan glippe. Varslingen fra avdelingsleder til rektor skjer gjerne i sos.ped-møter. Rektor skal også stå på kopi ved varslingen. Ved meget alvorlige situasjoner varsles rektor umiddelbart.

De ansatte forteller i intervju at det kan være behov for å snakke mer om en felles forståelse av hva begrepene mistanke og kjennskap betyr, da det beskrives som et skjønnsspørsmål. Ved mistanke om at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø tas det i bruk et undringsnotat. Dette fylles ut basert på en «magefølelse», der det ikke er tydelig avklart at det er tale om det som beskrives som en mobbesituasjon. Dette notatet skal sendes til rektor eller avdelingsleder.

Der de ansatte har kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt miljø, skriver de en hendelsesrapport. Denne skal også sendes til avdelingsleder eller rektor. Noen ansatte forteller at de kan undersøke saken noe før de varsler til rektor eller avdelingsleder. Dette kan for eksempel være en samtale med eleven.

Av elevsakene vi har fått innsyn i, er det kun i én sak skolen har dokumentert at en ansatt har varslet leder om at eleven ikke hadde det trygt og godt på skolen. Dette kan indikere at skolen har en for høy terskel for å varsle.

Statsforvalteren vurderer at de ansatte er kjent med at det skal varsles i saker der eleven ikke har et trygt og godt skolemiljø. Svar i RefLex og intervjuer tilkjenner at det er en gjennomgående forståelse blant de ansatte at de skal varsle avdelingsleder eller rektor ved å bruke *Skjema for henvendelse/varsling av ikke trygt og godt skolemiljø*. Rektor kan delegere oppgaven å motta varsel, og denne delegeringen må være tydeliggjort for alle ansatte. Vi vurderer at dette er tilfelle her.

Rektor og de ansatte forteller at det blir varslet ved å ta i bruk varslingsskjemaet. Det er imidlertid ikke mulig å se dette gjennomført i praksis i elevsakene vi har fått innsyn i. Det er kun ved ett tilfelle at utrygt skolemiljø er dokumentert i elevmappen ved varsling til rektor.

Flere av de ansatte forteller i RefLex og intervju at de ofte først tar i bruk et undringsnotat, før de fyller ut og sender *Skjema for henvendelse/varsling av ikke trygt og godt skolemiljø*. Det følger av intervjuer at rektor ofte ikke blir innviet i disse undringsnotatene, men at det kun er avdelingsledere som ser disse. Vi vurderer at dette kan frata rektor muligheten til å få en helhetlig oversikt over skolemiljøsakene på skolen.

Det er vårt inntrykk at de ansatte og rektor ikke anser undringsnotatet eller hendelsesrapporten som en varsling. Det er kun *Skjema for henvendelse/varsling av ikke trygt og godt skolemiljø* som har denne funksjonen. De ansatte er av den forståelse at de skal fylle ut undringsnotatet ved mistanke og en hendelsesrapport ved kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt. Regelverket er imidlertid slik at den ansatte skal varsle rektor allerede ved mistanke eller kjennskap. Det følger ikke av regelverket at varsling til rektor må skje gjennom et varslingsskjema. Rektor har likevel et ansvar for å skriftliggjøre og dokumentere at en varsling har funnet sted. Det er derfor behov for en avklaring av hvilken funksjon de ulike skjemaene har.

Statsforvalteren vurderer at varslingsprosessen er uklar. Videre er terskelen for at rektor får informasjon om at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, for høy. Dette støttes av elevsakene vi har mottatt. Vi vurderer derfor at alle ansatte ikke varsler rektor ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt på skolen.

Varsling etter oppl. § 9 A-5

Når det gjelder saker etter oppl. § 9 A-5, der de ansatte har mistanke om eller kjennskap til at en *ansatt på skolen krenker en elev*, svarer alle de ansatte bekreftende i RefLex at de varsler rektor. I begrunnelsene i RefLex og intervjuene, forteller mange av de ansatte at de ville varslet avdelingsleder. Flere ansatte understreker at de ikke har erfaring med dette.

Dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en i *ledelsen krenker*, etter oppl. § 9 A-5, svarer de ansatte både ja og nei på om de ville varslet skoleeier direkte. Det følger av utdypende begrunnelser at ingen av de ansatte har erfaring med dette. De fleste ansatte ville varslet skoleeier direkte, men noen svarer også at dersom det var avdelingsleder som krenket, ville varslingen gått til rektor. Det er flere av de ansatte som forteller at de ikke er kjent med at det er formelle kanaler for å varsle skoleeier i slike tilfeller. Veien fra lærerne til kommunalsjefen beskrives som uklar.

En av elevsakene Statsforvalteren har fått innsyn i for tilsynsperioden, omhandler et tilfelle der en elev opplevde seg krenket av noen i ledelsen på skolen. Det ble i dette tilfellet ikke varslet til skoleeier.

Det følger av kommunens rutiner *Ringeriksmodellen § 9 A-5* og *Skjerpets aktivitetsplikt – når elever blir utsatt for krenkelser fra ansatte i skolen* at dersom en i ledelsen (som ikke er rektor) krenker en elev, skal den ansatte varsle til rektor straks. Vi ser også at noen av de ansatte forteller at dette er fremgangsmåten. Det er ikke i samsvar med regelverket. Det følger av oppl. § 9 A-5, at «dersom det er ein i leiinga ved skolen som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga».¹² Det innebærer at varslingen skal skje direkte fra den ansatte til skoleeier, uten at rektor involveres. Bakgrunnen for dette er blant annet at skoleeier kan ha tilgang til annen informasjon og ressurser enn skolen, slik at saken kan

¹² Oppl. § 9 A-5 tredje punktum.

belyses og løses på best mulig måte.¹³ Vi vurderer derfor at skoleeiers rutine for fremgangsmåter ved varsling om at en i skolens ledelse krenker en elev, ikke er i tråd med lovverket.

Statsforvalteren vurderer at de ansatte viser at de er kjent med at rektor skal varsles straks dersom de har mistanke om eller kjennskap til at en elev blir krenket av en ansatt på skolen. Denne oppfatning gjelder alle ansatte Statsforvalteren har mottatt informasjon fra, både gjennom intervjuer og øvrig dokumentasjon. Statsforvalteren vurderer at de ansatte har en omforent forståelse av hva som er fremgangsmåten dersom det foreligger mistanke om eller kjennskap til at en ansatt krenker en elev.

Vi ser at de fleste ansatte kjenner til at skoleeier skal varsles direkte når en i ledelsen krenker en elev, men finner likevel at ikke alle ansatte er klar over at man har en plikt til å varsle skoleeier direkte i disse tilfellene. Skoleeiers rutiner omkring dette er heller ikke i tråd med lovverket. På bakgrunn av at de ansatte ikke har en omforent forståelse av fremgangsmåten ved varslingsplikten etter oppl. § 9 A-5, er det vår vurdering at ikke alle ansatte varsler ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen.

Vår konklusjon

Ikke alle som arbeider på skolen varsler ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen.

2.2.2 Varsler rektor til skoleeier i alvorlige tilfeller og ved mistanke om eller kjennskap til at en som arbeider på skolen har krenket en elev?

Rektor skal varsle skoleeieren i alvorlige tilfeller.¹⁴ Hva som er et alvorlig tilfelle, beror på en skjønnsmessig vurdering. Formålet med at rektor i alvorlige tilfeller skal varsle skoleeier, er at skoleeier i slike tilfeller bør gjøres kjent med saken og involvere seg i hvordan saken løses.¹⁵ Rektor skal også varsle skoleeier i alle tilfeller hvor det er mistanke om eller kjennskap til at en som arbeider på skolen, krenker en elev.¹⁶

I RefLex svarer skoleeier ja på om rektor varsler skoleeier ved mistanke om eller kjennskap til at en elev blir krenket av en i skoleledelsen. Kommunalsjefen er mottaker av varslene. Rektor svarer også bekreftende på dette. Hun forteller i intervju at det ikke har vært noen § 9 A-5-relaterte krenkelser på skolen, men at disse eventuelt ville blitt varslet med en gang. I elevsakene Statsforvalteren har innsyn i, vurderer vi at det er en sak som omhandler krenkelser fra en i skoleledelsen. I dokumentasjonen i saken, kan Statsforvalteren se at rektor var deltakende på møter som omhandlet dette, og vi vurderer at rektor derfor hadde kjennskap til dette uten å varsle skoleeier.

Skoleeier svarer bekreftende i RefLex på om rektor varsler skoleeier i alvorlige tilfeller. Skoleeier skriver at dette ivaretas gjennom etablerte rutiner og oppfølging fra kommunen til rektorene. I intervju forteller skoleeier at det ikke var varsler fra skolen ved forrige skoleår. Rektor svarer også ja på at skoleeier blir varslet i alvorlige tilfeller. Det sendes et skriftlig varsel til kommunalsjef og

¹³ Prop. 57 L (2016-2017) s. 28 pkt. 5.5.3. (En slik forståelse videreføres også i nytt lovforslag)

¹⁴ Jf. oppl. § 9 A-4 andre ledd.

¹⁵ Jf. Prop. 57 L (2016-2017) punkt 5.5.2.3.

¹⁶ Jf. oppl. § 9 A-5.

skolefaglig rådgiver. I intervju utdyper rektor at alvorlige tilfeller eksempelvis kan være grove saker, der vold eller rus er involvert, og også saker som kan påvirke miljøet på skolen som en helhet.

Statsforvalteren har mottatt elevsaker som viser komplekse tilfeller, som skolen selv ikke har klart å løse over lengre tid. Det er ikke dokumentert varsel fra rektor til skoleeier. Dette anser vi som alvorlige tilfeller, der rektor burde varslet til skoleeier.

Statsforvalteren vurderer at rektor er kjent med at skoleeier skal varsles i alvorlige tilfeller og ved mistanke om eller kjennskap til at en som arbeider på skolen har krenket en elev. På bakgrunn av at vi har fått innsyn i en elevsak der eleven opplevde seg krenket av en ansatt i ledelsen, og skoleeier ikke ble varslet, vurderer vi at rektor ikke varsler ved mistanke eller kjennskap til at en som arbeider på skolen har krenket en elev. Basert på den informasjonen vi har fått fra rektor, skoleeier og i elevsaker, vurderer vi at det heller ikke er sannsynliggjort at rektor varsler til skoleeier i alle alvorlige tilfeller.

Vår konklusjon

Rektor varsler ikke skoleeier ved mistanke om eller kjennskap til at en som arbeider på skolen har krenket en elev. Rektor varsler ikke skoleeier i alvorlige tilfeller.

2.2.3 Varsler alle som arbeider på skolen, i tide avhengig av situasjonens alvorlighetsgrad?

All mistanke om og kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø skal varsles, og tidspunktet for varsling må blant annet stå i forhold til sakens alvor. Alle som arbeider på skolen, må kjenne til hvordan og når varsling skal skje. Vurderingen av hvor raskt varslinger skal skje til rektor, må gjøres fra sak til sak og ta hensyn til at skolemiljø saker er tidssensitive. I noen tilfeller vil det være nødvendig å varsle rektor straks, mens det i andre tilfeller kan være forsvarlig å vente noe lenger, for eksempel til slutten av skoledagen eller til ukentlige oppsummeringer eller lignende.¹⁷ Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i denne vurderingen.

Hvis noen som arbeider på skolen får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider på skolen eller en i skolens ledelse krenker en elev, skal de varsle rektor/skoleeier straks.¹⁸

Varsling etter oppl. § 9 A-4

Samtlige ansatte svarer ja på spørsmål i RefLex om de alltid varsler så raskt som saken tilsier, når de har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. I begrunnelsene utdyper ansatte praksisen. Noen svarer at de tar i bruk et undringsnotat før de varsler rektor, andre gjør en vurdering etter en bekymringsskala før et eventuelt varsel. Noen beskriver at de varsler umiddelbart. Andre igjen gjør en vurdering av alvorlighetsgraden før de varsler, slik at svært alvorlige saker varsles umiddelbart, mens øvrige saker varsles så fort det lar seg gjøre eller saken tilsier.

I intervju svarer ansatte at det varsles så fort det lar seg gjøre. Dersom det er en slåsskamp, vil nærmeste leder bli kontaktet med en gang. I RefLex og intervju med ansatte kommer det, som nevnt ovenfor, frem at flere ville ha undersøkt saken noe før det varsles til rektor.

¹⁷ Jf. Prop.57 L (2016–2017) punkt 5.5.2.3.

¹⁸ Jf. oppl. § 9 A–5.

Rektor og ansatte forteller at det også kan varsles i sos.ped-møter, som er annenhver uke. Det følger av noen ansattes svar at møtet kan bortfalle på bakgrunn av andre hendelser, og at varsling gjennom disse møtene derfor kan være noe sårbart.

Skolen har i dokumentasjonen til Statsforvalteren oppgitt varslingsdatoer i elevsakene vi har fått innsyn i. I kun én av disse sakene er varslingen til rektor dokumentert. I flere av sakene er det dokumentasjon på at skolen hadde mistanke om eller kjennskap til at eleven ikke hadde et trygt og godt skolemiljø i lang tid før den oppgitte varslingsdatoen.

Statsforvalteren vurderer at de ansatte har en omforent forståelse av at de skal varsle raskt i saker som gjelder vold. Vi finner det ikke sannsynliggjort at skolen har en felles forståelse for hvor raskt de skal varsle i skolemiljøsaker som ikke involverer vold. Elevsakene Statsforvalteren har innsyn i, bekrefter også dette. Vi ser også at ansatte i flere tilfeller undersøker noe før de varsler. Det er derfor vår vurdering at det i saker der eleven ikke har det trygt og godt, ikke blir varslet i tide.

Varsling etter oppl. § 9 A-5

Når det gjelder den skjerpede aktivitetsplikten etter oppl. § 9 A-5, svarer rektor ja i RefLex på om hun varsler skoleeier straks. I begrunnelsene utdyper hun at det vil avhenge fra sak til sak, der enkelte saker med fordel kan kartlegges først for å avklare om det er en § 9 A-5 sak eller ikke. Rektor understreker at den skjerpede plikten presiseres for de ansatte. Hun forteller i intervju at de ansatte er kjent med at de i slike tilfeller skal varsle umiddelbart.

De ansatte svarer ja på spørsmål i RefLex på om de varsler rektor straks, dersom de har mistanke om eller kjennskap til at en ansatt på skolen krenker. Det følger av begrunnelsene at noen også ville ha varslet nærmeste leder, som oftest avdelingsleder. Noen ansatte bemerker også at de ville undersøkt saken før varsling til rektor, herunder samtale med eleven. Vi har ikke mottatt elevsaker hvor det er mistanke om eller kjennskap til at ansatt som ikke er i ledelsen, krenker en elev.

Ansatte svarer ja og nei på spørsmål i RefLex om ansatte varsler til skoleeier straks dersom de har mistanke om eller kjennskap til at det er en i skoleledelsen som krenker. Som tidligere nevnt er det noen ansatte som ikke ville ha varslet direkte til skoleeier, dersom det var en i ledelsen (som ikke var rektor) som krenket eleven. Det gjør at de ikke ville ha varslet skoleeier straks, etter oppl. § 9 A-5 sitt skjerpede krav til varsling. Dette bekreftes også i en av elevsakene, der det fremkommer at en elev opplevde seg krenket av en i skoleledelsen, men at skoleeier ikke ble varslet om dette.

Statsforvalteren vurderer at de ansatte har en omforent forståelse av at de skal varsle straks i saker der de har mistanke om eller kjennskap til at en ansatt på skolen krenker en elev. Vi finner det ikke sannsynliggjort at skolen har en felles forståelse av oppl. § 9A-5 sitt skjerpede krav til varsling i saker der ansatte har mistanke eller kjennskap til at det er en i skoleledelsen som krenker. Det er derfor vår vurdering at det i saker der eleven ikke har det trygt og godt på bakgrunn av krenkelser etter 9A-5, ikke blir varslet i tide.

Vår konklusjon

Ikke alle som arbeider på skolen varsler i tide avhengig av situasjonens alvorlighetsgrad.

2.2.4 Dokumenterer skolen hva som blir gjort for å oppfylle varslingsplikten?

Skolen har plikt til å dokumentere hva som blir gjort for å oppfylle plikten til å varsle.¹⁹

Opplæringsloven stiller ikke formkrav til varslene, og de kan derfor være skriftlige eller muntlige. Når det varsles muntlig må rektor sørge for at varselet dokumenteres skriftlig, og at det finnes på et slikt format at det kan tas ut og overleveres til Statsforvalteren dersom det skulle være aktuelt i tilsyn eller i en sak i håndhevingsordningen.²⁰

Rektor svarer ja i RefLex på at varslere dokumenteres. Hun bemerker at skriftlig varsel om hendelser arkiveres i kommunens elektroniske arkiv (Websak), og det blir meldt skriftlig avvik i kommunens kvalitetssystem (Compilo). Rektor forteller i intervju at de ansatte må varsle skriftlig.

De ansatte svarer ja på spørsmål i RefLex om skolen dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle varslingsplikten. I intervju forteller de ansatte at varslere dokumenteres i Websak og i elevmappen. Videre forteller de ansatte at skolen er i en overgangsfase mellom fysiske og digitale elevmapper, og at dette kan føre til at dokumentasjon og arkivering i elevmapper kan glippe. Det er flere ansatte som gir uttrykk for at Websak er et tungt system som kan være utfordrende å jobbe med, men at de stadig blir bedre på det.

Statsforvalteren vurderer at skolen har en felles forståelse for at varslere skal dokumenteres, men vi kan ikke se at dette gjøres i praksis i de ulike elevsakene. Opplæringsloven stiller ingen formkrav til varslene. Skolen må likevel ha løsninger og rutiner for hvordan varslere dokumenteres. I elevsakene vi har innsyn i, er det kun én sak hvor varsling fra ansatte til rektor er dokumentert av skolen. Dette er dokumentert ved *Skjema for henvendelse/varsling av ikke trygt og godt skolemiljø*. På bakgrunn av dette vurderer vi at varsling ikke blir dokumentert.

Vår konklusjon

Skolen dokumenterer ikke hva som blir gjort for å oppfylle varslingsplikten.

2.2.5 Undersøker skolen saken så raskt som saken tilsier, dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?

Ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarest undersøke saken.²¹ Hvor raskt saken skal undersøkes, må vurderes opp mot hva som etter en faglig standard med rimelighet kan forventes.²² Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i denne vurderingen.

Rektor svarer i RefLex at skolen undersøker så raskt som saken tilsier, dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt på skolen. Hun utdyper at skolen forholder seg til «en femdagers frist angitt av loverket», og at denne fristen sikrer at skolen er raskt i dialog med foresatte. Rektor understreker at dette er viktig i arbeidet med å trygge alle parter på at kartlegging og annet er igangsatt.

I intervju utdypet rektor at skolen ønsker at saker skal undersøkes så raskt som mulig, og at undersøkelsene kan være påbegynt før varselet når henne. Hun beskriver at dette er en del av

¹⁹ Jf. oppl. § 9 A–4 syvende ledd.

²⁰ Jf. Prop.57 L (2016–2017) punkt 5.5.7.3.

²¹ Jf. oppl. § 9 A–4 tredje ledd.

²² Jf. Prop.57 L (2016–2017) punkt 5.5.5.

kommunens rutine, *Ringeriksmodellen* § 9 A-4. Rektor forklarer at rutinen skisserer at den ansatte som varsler skal skrive ned hva man vet om saken så langt og at dette innebærer at man innhenter mer informasjon i prosessen. Rektor opplyser også i intervjuet at alle 9 A-saker blir tatt opp i skolens sos.ped.-møter, der også sosiallærer og miljøveileder deltar. Hun utdyper at skolen har ledermøter hver uke og sos.ped.-møter hver annen uke. Hun bekrefter at det er sårbart at skolen ikke har sos.ped.-møter hver uke og at noen saker derfor kan måtte vente før de blir undersøkt videre. Samtidig sier hun at det kan være lenge å vente til neste møte, og at kartlegginger ofte er godt i gang i en sak før sos.ped.-møtet.

De ansatte svarer bekræftende i RefLex på at de undersøker så raskt som saken tilsier. Noen utdyper at denne praksisen er gjort kjent for dem i utviklingstid, i fellesmøter og på planleggingsdager. Noen ansatte viser også til at skolen har en femdagersfrist for å være i dialog med foresatte. Også i intervjuer svarer flere ansatte at de forholder seg til en frist som tilsier at undersøkelser skal skje innen fem dager. Noen ansatte viser også til at hvor raskt en sak undersøkes avhenger av saken, og at noen saker vil undersøkes raskere enn andre. Noen ansatte uttrykker at det kan være uklart hvem som skal undersøke, og at de derfor er usikre på om en sak blir undersøkt raskt nok. Andre ansatte sier at det lages en plan for hvilke undersøkelser som skal utføres og hvem som er ansvarlig for dette.

Vi finner ingen slik plan for undersøkelser i elevsakene vi har mottatt. Videre finner vi i liten grad dokumentasjon på skolens undersøkelser i elevsakene. I flere av sakene er det vanskelig å se når undersøkelsene kom i gang, da det ikke er dokumentert. I noen saker har skolen laget en aktivitetsplan der den skriver at det har vært gjennomført samtaler, men det er ikke lagt ved referat eller notat fra samtalene som dokumenterer konkret hva samtalen har avdekket.

Statsforvalteren ser at skoleeier har utarbeidet rutiner for at det skal undersøkes raskt eller umiddelbart i skolemiljøsaker der det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Kommunens rutine *Ringeriksmodellen* § 9 A-4 beskriver at det er kontaktlærer som har ansvaret for å koordinere samarbeidet med andre ansatte ved undersøkelser, og at dette skal gjøres innen 3-14 dager. Videre har både rektor og de ansatte vist til en femdagersfrist for å starte undersøkelser. Disse tidsrammene viser ikke riktig forståelse av regelverket, som angir at hvor raskt saken skal undersøkes, må vurderes opp mot hva som etter en faglig standard med rimelighet kan forventes. Dette innebærer at kommunen og skolen må gjøre en konkret vurdering av den enkelte sak for å undersøke så raskt som saken tilsier. Det innebærer også at skoleeier og skolen må ha en drøfting av hva som ligger i begrepet «så raskt som saken tilsier».

Det er vårt inntrykk at ikke alle ansatte på skolen er kjent med hvem som skal gjennomføre undersøkelser, og at de derfor er usikre på om saker blir undersøkt raskt nok og godt nok.

Vi vurderer at skolens praksis kan føre til at kravene i regelverket ikke alltid oppfylles når det kommer til om det undersøkes så raskt som saken tilsier. Basert på funn i intervjuer og i elevsakene, vurderer vi derfor at skolen ikke undersøker saken så raskt som saken tilsier, dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt.

Vår konklusjon

Skolen undersøker ikke saken så raskt som saken tilsier, dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.

2.2.6 Undersøker skolen / skoleeier saken straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev blir krenket av en som arbeider på skolen?

Ved mistanke om eller kjennskap til at en som arbeider på skolen krenker en elev, skal undersøkelser settes i verk straks.²³ Hvem på skolen som skal undersøke saken på vegne av skolen, må skolen fastsette konkret. Dersom det er en i ledelsen ved skolen som står bak krenkelsen, skal skoleeier sørge for at undersøkelsene blir satt i gang straks.²⁴ Også her skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

Rektor og skolens ansatte svarer bekreftende i RefLex på at saken undersøkes straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev blir krenket av en som arbeider på skolen. Rektor viser i RefLex til kommunens *Ringeriksmodellen § 9 A-5*. Rektor legger til at skolen forsøker å kartlegge raskere i slike saker på grunn av skjev maktbalanse mellom elev og ansatt. I intervjuet sier hun at slike saker utløser en raskere dialog med foresatte, eleven og den ansatte. Hun sier at skolen raskt lager en tidsplan for kartleggingen, og at tidsplanen gjennomgås med alle involverte.

I RefLex viser flere av de ansatte på skolen også til rutinen *Ringeriksmodellen § 9 A-5*. Noen utdyper at de ikke har opplevd en slik situasjon, men at de går ut fra at saken vil undersøkes med en gang, på linje med andre krenkelsessaker. Flere oppgir at de også ville brukt kommunens mal *Varsle om ikke trygt og godt skolemiljø* for å undersøke raskt. Noen ansatte uttrykker i intervju at de ikke har fått opplæring i hvor raskt det skal undersøkes i disse sakene, mens noen opplyser at de har fått informasjon om dette på planleggingsdager.

Skoleeier viser i RefLex til rutinen *Ringeriksmodellen § 9 A-5*. Rutinen beskriver at skolen i disse sakene vil undersøke gjennom samtaler med eleven som opplever seg krenket og elevens foresatte, samt med den ansatte som varselet gjelder. Rutinen presiserer at det kan være aktuelt å gjøre en klassetrivselsundersøkelse dersom henvendelsen gjelder flere elever. Rutinen sier ikke noe om hvor raskt skolen skal undersøke dersom varselet omhandler en ansatt på skolen som ikke er leder. Dersom varselet gjelder en i ledelsen beskriver rutinen at samtaler skal gjennomføres innen 1-2 dager, og at skolen skal ha møte med foresatte innen 3 dager. Videre viser skoleeier til *Skjerpet aktivitetsplikt – når elever blir utsatt for krenkelser fra ansatte i skolen*. Her opplyses det at undersøkelser skal settes i gang straks, men vi kan ikke se at hva som ligger i begrepet «straks» er forklart noe sted.

Blant elevsakene vi har mottatt finner vi eksempel på en elev som opplever seg krenket av en ansatt på skolen. Ut fra innholdet i elevmappen er det vanskelig å forstå når krenkelsene skal ha funnet sted. Vi finner heller ingen plan for undersøkelser i saken eller dokumentasjon på gjennomførte undersøkelser. Statsforvalteren vurderer derfor at det ikke er sannsynliggjort at skolen har undersøkt saken så raskt som loven krever.

Skoleeier har ikke blitt varslet om krenkelser fra noen i ledelsen i noen av elevsakene vi har mottatt. Vi vurderer dog, basert på kommunens svar og rutiner, at det er sannsynliggjort at skoleeier ville undersøkt i samsvar med loven dersom de hadde mottatt varsler.

Vår konklusjon

Skolen undersøker ikke saken straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev blir krenket av en som arbeider på skolen.

²³ Jf. oppl. § 9 A-5.

²⁴ Jf. oppl. § 9 A-5.

Skoleeier undersøker saken straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev blir krenket av en som arbeider på skolen.

2.2.7 Gjennomfører skolen/skoleeier de undersøkelser som ut fra en faglig standard med rimelighet kan forventes?

Når undersøkelsesplikten utløses, skal skolen/skoleeier gjennomføre nødvendige undersøkelser. Skolen skal gjøre de undersøkelsene som etter en faglig standard er rimelig å forvente i den enkelte saken. For å kunne sette inn egnede tiltak til barnets beste i en konkret situasjon, må skolen gjøre nødvendige undersøkelser. Undersøkelsene må ha som formål å få frem fakta om situasjonen, bakgrunnen for elevens opplevelse og hvilke forhold i elevens omgivelser som påvirker hvordan de opplever skolemiljøet.²⁵

Alle barn har rett til å bli hørt i saker som vedrører dem.²⁶ Eleven har rett til å bli hørt i skolemiljø saker.²⁷ Skolen og skoleeier må oppfylle elevenes rett til å bli hørt for å oppfylle undersøkelsesplikten. Dette omfatter ikke bare den eleven som skolen mistenker eller kjenner til at ikke har et trygt og godt skolemiljø, men også andre elever som er direkte påvirket eller involvert i saken.

I RefLex svarer skoleeier bekreftende på at det foretas undersøkelser som ut fra en faglig standard med rimelighet kan forventes. Skoleeier viser til at det gjennomføres undersøkelser i tråd med kommunens rutine *Ringeriksmodellen § 9 A-4*, som ble utviklet i forbindelse med Statsforvalterens internkontrolltilsyn i fjor. Rutinen beskriver at skolen kan undersøke gjennom eksempelvis individuelle elevsamtaler, samtaler med foresatte, loggbok elev-lærer, Klassetrivsel-/Spekter-kartlegginger, sosiogram, egne undersøkelser som lærer lager til klassen/trinnet, Elevundersøkelsen og observasjon. Ved mistanke om at det er en voksen som krenker, har kommunen laget en egen undersøkelse for formålet som er tilgjengelig for skolen i Klassetrivsel. Disse prosedyrene finner vi også igjen i *Hva skal gjøres når en elev ikke har det trygt og godt på skolen*. Skoleeier opplyser at alle grunnskoler i kommunen er pålagt å bruke kommunens rutiner.

Rektor svarer bekreftende i RefLex på at skolen gjør de undersøkelser som ut fra en faglig standard med rimelighet kan forventes. Hun utdyper i RefLex og intervju at skolen følger kommunens rutine *Ringeriksmodellen § 9 A-4* og *Ringeriksmodellen § 9 A-5*, og at skolen arbeider med å innføre undersøkelsesverktøy som Innblikk og pedagogisk analyse. Hun forteller at alle ansatte skal bruke undringsnotat, som er trinn 1 i *Ringeriksmodellen § 9 A-4*, ved oppstart av en skolemiljø sak. Notatet skal legges i elevens mappe.

De fleste ansatte svarer i RefLex at skolen foretar undersøkelser som ut fra en faglig standard med rimelighet kan forventes. Mange viser til samtaler. Noen nevner Klassetrivsel, som tas jevnlig i klassen. Noen nevner også Innblikk, men beskriver dette som en større undersøkelse som krever at ledelsen er påkoblet. Noen viser til at de bruker *Kartleggingsskjema skolemiljø sak* i undersøkelsesfasen. De fleste ansatte svarer videre at alle involverte elever blir hørt, og at skolen har en god praksis på dette. Samtidig fremstår det som noe uklart hvem som skal undersøke – noen ansatte mener at dette er ledelsens ansvar, mens noen svarer at det er kontaktlærers ansvar.

²⁵ Jf. Prop.57 L (2016–2017) punkt 5.5.2.4

²⁶ Jf. Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen art. 12.

²⁷ Jf. opplæringsloven § 9 A-4 femte ledd.

Statsforvalterens vurdering er at skolen oppgir at det brukes ulike metoder for å undersøke, men samtaler synes å være skolens primære undersøkelsesmetode i elevsakene vi har mottatt. Det er vårt inntrykk at trinnene i *Ringeriksmodellen* § 9 A-4 i liten grad er tatt i bruk på Hov ungdomsskole. I elevsakene vi har mottatt, kan vi i liten grad se at skolen har tatt i bruk malene i rutinen, slik som undringsnotatet i trinn 1 og *Skjema for henvendelse/varsling av ikke trygt og godt skolemiljø*, som også skal dokumentere undersøkelser. Statsforvalteren vurderer at praksis på skolen ikke er i tråd med kommunens retningslinjer for å følge aktivitetsplikten.

I elevsakene vi har mottatt savner vi å se at skolen foretar flere og bredere undersøkelser, for å belyse og undersøke de bakenforliggende årsakene til hvorfor eleven ikke har det trygt og godt. I intervju med de ansatte ser vi også at flere er usikre på når og hvordan skolen skal gjennomføre ulike undersøkelser. Vi vurderer derfor at skolen ikke har en felles forståelse av hvilke undersøkelsesmetoder som kan eller bør brukes i saker der det ikke er tilstrekkelig med samtaler.

Når det gjelder barns rett til å bli hørt, svarer både skoleeier og rektor i RefLex at involverte elever blir hørt. Dette fremgår av rutinebeskrivelser samt svar i RefLex. Både skoleeier, rektor og skolens ansatte viser i intervjuer til at de er opptatt av at alle involverte elever skal bli hørt, og at dette er noe som følges opp i praksis. Rektor og flertallet av de ansatte understreker at det er viktig å identifisere en trygghetsperson som eleven kan snakke med. I elevsakene vi har mottatt kan vi se at skolen dokumenterer at elever har blitt hørt i aktivitetsplanen og i skolens logger etter samtaler med elever. Vi vurderer derfor at barnets rett til å bli hørt er ivaretatt. Statsforvalteren vurderer at skolen og skoleeier som hovedregel sørger for at alle involverte elever blir hørt.

Vi vurderer ut fra svarene i intervjuer og ut fra elevsakene vi har fått tilsendt, at skolen ikke alltid gjennomfører undersøkelser som ut fra en faglig standard med rimelighet kan forventes. Vi vurderer dog, basert på kommunens svar og rutiner, at det er sannsynliggjort at skoleeier ville undersøkt i samsvar med loven.

Vår konklusjon

Skolen gjennomfører ikke de undersøkelser som ut fra en faglig standard med rimelighet kan forventes.

Skoleeier gjennomfører de undersøkelser som ut fra en faglig standard med rimelighet kan forventes.

2.2.8 Dokumenterer skolen og skoleeier hva som blir gjort for å oppfylle undersøkelsesplikten?

Skolen og skoleeier har plikt til å dokumentere hva som blir gjort for å oppfylle plikten til å undersøke.²⁸ Opplæringsloven stiller ikke formkrav til dokumentasjonen, utover at den må være skriftlig og finnes på et slikt format at den kan tas ut og overleveres til Statsforvalteren dersom det skulle være aktuelt i tilsyn eller i en sak i håndhevingsordningen. Hva som dokumenteres og hvordan, må tilpasses den enkelte virksomhet og ikke minst etter hva som er formålet med dokumentasjonen.²⁹

²⁸ Jf. oppl. § 9 A–4 sjuende ledd.

²⁹ Jf. Prop.57 L (2016–2017) punkt 5.5.7.3.

Skoleeier svarer bekreftende i RefLex på at skolen og skoleeier dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle undersøkelsesplikten. Skoleeier viser til at prosedyre for dokumentasjon er beskrevet i flere av kommunens rutinebeskrivelser (*Ringeriksmodellen § 9 A-4, Ringeriksmodellen § 9 A-5, Hva skal gjøres når en elev ikke har det trygt og godt på skolen, Skjerpet aktivitetsplikt – når elever blir utsatt for krenkelser fra ansatte i skolen*) og at alt skal arkiveres i Websak. I intervju forteller skoleeier at kommunen opplever å ha dokumentasjon på plass og at de har gode rutiner på dette gjennom rutinebeskrivelsene.

Rektor svarer også bekreftende i RefLex på at skolen og skoleeier dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle undersøkelsesplikten. Rektor utdyper at dette starter allerede i *Skjema for henvendelse/varsling av ikke trygt og godt skolemiljø*, der punkter for de første undersøkelsene skal fylles ut. Skjemaet skal arkiveres i Websak. Hun opplyser at referater fra samarbeidsmøter og aktivitetsplaner også arkiveres i Websak.

De fleste ansatte svarer bekreftende i RefLex på at man dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle undersøkelsesplikten. Det vises til at samtaler, logger og møtereferater kan dokumenteres i Websak, og at undersøkelser også kan dokumenteres i elevens aktivitetsplan. Noen ansatte uttrykker at de kjenner til saker der dokumentasjonen har vært mangelfull. Noen ansatte beskriver at skoledagen er hektisk, og det blir sagt i intervju at det hender at saker blir fulgt opp uten at dette dokumenteres. Noen ansatte viser også til at skolen er i overgang mellom fysiske og digitale elevmapper, og at Websak er lite kompatibelt med Chromebook. De sier at dette fører til at det er komplisert å arkivere dokumentasjon i elevsaker digitalt.

Statsforvalteren ser at i noen av elevsakene vi har mottatt, er det lagt ved hendelsesrapporter som beskriver opplevd utrygt skolemiljø. I rapportene vises det til at det skal lages en plan som skal føre til forbedring, at saken skal drøftes i sos.ped. -møte og at foresatte skal kontaktes. Vi kan se at dialog med foresatte er dokumentert i logg, men vi finner ingen plan eller dokumentasjon som viser hvordan sakene skal håndteres videre. I noen av elevsakene er det vist til at skolen har foretatt flere elevsamtaler, både med eleven det gjelder og andre involverte elever. Vi ser imidlertid at det i flere av disse sakene ikke er dokumentert hva som fremkommer i samtalene, eller hvem skolen har snakket med. I de fleste elevsakene kan vi ikke se at skolen har dokumentert hva som er skolens vurdering i den konkrete saken, basert på resultatene i undersøkelsene. I noen av sakene er undersøkelser omtalt i aktivitetsplanen, men analysen og konklusjonen etter undersøkelsen mangler. Kun én av sakene har *Skjema for henvendelse/varsling av ikke trygt og godt skolemiljø* som også skal dokumentere de første undersøkelsene i saken.

I noen av sakene har skolen skrevet at det skal gjøres eller har vært gjort observasjoner, men vi finner ikke dokumentasjon som viser hvordan dette konkret er utført og hvordan skolen har analysert og konkludert etter observasjon.

For å kunne oppfylle dokumentasjonsplikten må skolen blant annet vise hvordan funnene fra undersøkelsene som er foretatt blir brukt i det videre arbeidet for å sikre eleven et trygt og godt skolemiljø. For eksempel hvordan resultatene av samtaler, observasjoner eller trivselskartlegginger blir brukt som grunnlag for å avgjøre hvilke tiltak som vurderes som egnede. Det stilles ikke formkrav til dokumentasjonen, men hensikten bak dokumentasjonskravet er at den blant annet skal kunne overleveres til Statsforvalteren i et tilsyn.³⁰

³⁰ Jf. Prop.57 L (2016–2017) punkt 10.1.

På bakgrunn av svarene i RefLex, i intervjuer og fra dokumentasjon i elevsakene, vurderer vi at skolen ikke oppfyller kravet om å dokumentere hva som blir gjort for å oppfylle undersøkelsesplikten, og at det ikke er en omforent forståelse i personalet om hvordan undersøkelsene skal dokumenteres og lagres.

Vi vurderer, basert på kommunens svar og rutiner, at det er sannsynliggjort at skoleeier ville dokumentert undersøkelser i samsvar med loven.

Vår konklusjon

Skolen dokumenterer ikke hva som blir gjort for å oppfylle undersøkelsesplikten.

Skoleeier dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle undersøkelsesplikten.

2.2.9 Setter skolen inn tiltak så raskt som saken tilsier når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, eller undersøkelsen viser det?

Plikten til å sette inn tiltak utløses når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, eller hvis undersøkelser skolen har utført på eget initiativ viser at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.³¹ Hvor raskt skolen må sette inn tiltak, må vurderes konkret i den enkelte saken. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i denne vurderingen.

Rektor svarer bekreftende i RefLex på at skolen setter inn tiltak så raskt som saken tilsier når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, eller undersøkelsen viser det. Hvor raskt tiltak blir satt inn, beror på sakens natur og alvorlighetsgrad.

De fleste ansatte svarer bekreftende på dette spørsmålet både i RefLex og i intervju, og viser til at tiltak allerede kan settes inn ved varsling. Noen ansatte svarer at det må foretas en vurdering av om det er behov for å sette inn tiltak med en gang, eller om det er forsvarlig å gjennomføre en undersøkelse først. Noen ansatte svarer nei i RefLex og viser til at det i enkelte saker har tatt lang tid før det ble reagert på enkelte hendelser. Flere ansatte viser i RefLex til handlingsplanen *Hva skal gjøres når en elev ikke har det trygt og godt på skole og Ringeriksmodellen § 9 A-4*.

Statsforvalteren kan ikke se at rutinene sier noe nærmere om tidspunkt for når tiltak skal bli satt inn. I intervjuet viser noen ansatte til at det skal settes inn tiltak innen fem dager i en aktivitetsplan, men at det enkelte ganger kan ta noe mer tid utover dette. Før skolen møter foresatte og elev i møte, skal den ha utarbeidet et forslag til aktivitetsplan med tiltak.

Når det gjelder kravet om «så raskt som saken tilsier», utdyper de ansatte i intervjuet at man har et konklusjonsmøte etter undersøkelser er gjennomført. I dette møtet kommer man frem til tiltak. Hvor raskt tiltak settes inn her beror på hvilket tiltak det er snakk om, men de ansatte viser til at de fleste tiltak settes i gang umiddelbart etter møtet.

Statsforvalteren ser i sakene der aktivitetsplan er dokumentert, at det har gått flere måneder fra den første bekymringen forelå til aktivitetsplan ble opprettet. I tillegg ser vi i enkelte saker at skolen har satt inn tiltak basert på tilgjengelig informasjon fra undersøkelser, men uten at det ble satt inn i en aktivitetsplan. I disse tilfellene ser vi at det også har gått flere måneder siden første bekymring forelå til at tiltak ble avtalt. Basert på dokumentasjon fra elevsakene, vurderer vi derfor at skolen ikke viser at den setter inn tiltak så raskt som saken tilsier.

³¹ Jf. Prop.57 L (2016–2017) punkt 5.5.2.5.

Vår konklusjon

Skolen setter ikke inn tiltak så raskt som saken tilsier, når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, eller undersøkelsen viser det.

2.2.10 Setter skolen/skoleeier inn tiltak straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev har blitt krenket av en som arbeider på skolen, eller en i skolens ledelse?

Dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev har blitt krenket av en som arbeider på skolen eller en i skolens ledelse, skal tiltak settes i verk straks.³² Hvis det er en i ledelsen ved skolen som står bak krenkelsen, er det skoleeier som har ansvaret for at skolen setter inn tiltak straks.

I RefLex svarer rektor og samtlige ansatte bekreftende på spørsmål om skolen setter inn tiltak straks når det er mistanke om eller kjennskap til at *en som arbeider* på skolen står bak krenkelsene. Rektor og samtlige ansatte viser til *Ringeriksmodellen § 9A-5* og *Skjerpet aktivitetsplikt – når elever blir utsatt for krenkelser fra ansatte i skolen*. Rektor utdyper videre at første tiltak alltid er en umiddelbar samtale med elev og foresatte der man blir enige om nødvendige tiltak, og at tilsvarende også blir gjort med den ansatte. Noen ansatte svarer at de ikke har opplevd slike saker, men at det må settes inn tiltak så fort det lar seg gjøre som følge av alvorligheten i slike saker, og de viser også til ulike eksempler på tiltak.

På spørsmål om hva som ligger i begrepet «straks» og om eksempler på slike saker, utdyper rektor at det er det fysiske samarbeidsmøtet med eleven og foresatte som haster mest. Det skal gjennomføres umiddelbart for å avklare hvilke tiltak som er nødvendige. Den ansatte trenger også en tidsplan i slike saker, sier rektor. Noen ansatte svarer at hva som menes med «straks» beror på saken.

Når det gjelder hvem som har ansvar for å sette inn tiltak i saker der det er mistanke om eller kjennskap til at en *som arbeider på skolen* står bak krenkelsene, svarer rektor i intervju at det er rektor og avdelingsleder. Flere ansatte svarer også i intervju at det er rektor som har ansvaret.

Skoleeier svarer bekreftende i RefLex på spørsmål om den setter inn tiltak straks når det er mistanke om eller kjennskap til at *en i ledelsen* står bak krenkelsene. I intervjuet svarer også rektor bekreftende på dette spørsmålet. Skoleeier henviser til *Ringeriksmodellen § 9 A-5*. På spørsmål om hvordan skoleeier setter inn tiltak i en sak den har ansvar for, svarer skoleeier i intervju at den har lite erfaring med slike saker, men viser til at den må sette inn tiltak i samarbeid med skoleledelsen når det gjelder den ansatte. Skoleeier viser til viktigheten av å bruke skolefaglig rådgiver tidlig i prosessen, og at dette er noe flere rektorer bør benytte oftere.

Når det gjelder hvem som har ansvar for å sette inn tiltak i saker der det er mistanke om eller kjennskap til at *en i skolens ledelse* står bak krenkelsene, svarer flere ansatte i intervju at det er kommunalsjef som har ansvar for å sette inn tiltak. Rektor svarer imidlertid at det er rektor og/eller skoleeier sitt ansvar. Vi ser av *Ringeriksmodellen § 9 A-5*, som rektor og flere ansatte viser til, at dersom *rektor krenker* en elev, er det skoleeier/kommunalsjef som er ansvarlig. Videre står det i rutinen at dersom en i *ledelsen* krenker en elev, er det "rektor/skoleeier" som har ansvar for tiltak.

³² Jf. oppl. § 9 A-5.

Videre følger det av *Ringeriksmodellen* § 9 A-5 at undersøkelser og tiltak gjennomføres på samme måte som etter oppl. § 9 A-4 tredje og fjerde ledd i 9A-5-saker. I saker der en i skolens ledelse har krenket en elev, skal det avholdes en samtale innen 1-2 dager, og det skal også gjennomføres et møte med foresatte og elev innen tre dager. Utover dette sier ikke rutinen noe mer om tidskravet for å sette inn tiltak i disse sakene.

De ansatte viser at de er kjent med at rektor skal sette inn tiltak i saker der det er mistanke eller kjennskap til at en som arbeider på skolen har krenket en elev. Statsforvalteren vurderer at de ansatte har en omforent forståelse rundt fremgangsmåten for når det skal settes inn tiltak i disse sakene. Vi ser imidlertid at en av elevsakene vi har fått tilgang til omhandler krenkelser fra en i skolens ledelse. Ettersom skolen aldri varslet om denne saken, ble det heller ikke igangsatt tiltak i saken. Vi vurderer det derfor som ikke sannsynlig at skolen setter inn tiltak straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev har blitt krenket av en som arbeider på skolen, eller en i skolens ledelse.

Som følge av at skoleeier ikke ble varslet om en sak der en elev opplevde krenkelser fra en i skolens ledelse som nevnt i punkt 2.2.2, fikk skoleeier ikke mulighet til å iverksette tiltak. Basert på svarene i intervju og RefLex, samt skoleeiers rutiner, vurderer vi det som sannsynlig at skoleeier hadde satt inn tiltak straks dersom det er mistanke eller kjennskap til at en elev blir krenket av en i skolens ledelse.

Vår konklusjon

Skolen setter ikke inn tiltak straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev har blitt krenket av en som arbeider på skolen, eller en i skolens ledelse.

Skoleeier setter inn tiltak straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev har blitt krenket av en som arbeider på skolen, eller en i skolens ledelse.

2.2.11 Vurderer skolen/skoleeier konkret hvilke tiltak som er egnede?

Valg av tiltak må tilpasses den enkelte sak, og basere seg på konkrete og faglige skønnsvurderinger. Tiltakene kan være rettet både mot individnivå, gruppenivå og systemnivå. Undersøkelsene i saken er et viktig grunnlag i dette arbeidet, da undersøkelsene sier noe om årsaken til problemet.³³ I vurderingen av hva som er et egnet tiltak skal barnets beste være et grunnleggende hensyn. Samlet sett skal skolen gjennomføre de tiltakene som med rimelighet kan forventes i den enkelte saken. Plikten til å sette inn tiltak hviler på skolen. Hvilke ansatte som faktisk skal gjennomføre tiltakene, må skolen fastsette konkret.

Skoleeier svarer bekreftende i RefLex på at den vurderer konkret hvilke tiltak som er egnede. Skoleeier viser til at elevens stemme må bli vektlagt, samtidig som det må undersøkes grundig for å treffe med valg av tiltak. Skoleeier utdyper i intervju at det er skolen som tar initiativ til et første møte med elev og foresatte. Rektor og samtlige ansatte svarer også bekreftende både i RefLex og i intervju, og viser til at vurderingen skjer i samarbeid med skolen, eleven og foresatte. Når det gjelder hvilke momenter som kan ligge til grunn i vurderingen av hvilke tiltak som er egnede, svarer rektor i intervju at dette beror på saken og dens kompleksitet, og viser til ulike eksempler på tiltak.

³³ Jf. Prop.57 L (2016–2017) punkt 5.5.2.5.

Rektor og flere ansatte utdyper i intervju at det ofte kan være nyttig å bruke kombinasjoner av tiltak på individ-, gruppe- og systemnivå og viser til eksempler på dette, slik som «Mitt valg», bruk av makkerskap og andre erfaringsbaserte tiltak fra andre saker. Noen ansatte viser også til at de drøfter ulike tiltak i sos.ped.-møter.

Skoleeier viser til *Ringeriksmodellen § 9 A-5*. Rutinen sier ingenting om hvilke tiltak som kan settes inn eller krav til disse. Videre viser skoleeier og noen ansatte til kommunens prosedyre *Hva skal gjøres når en elev ikke har det trygt og godt på skolen*, der det er satt inn et eget punkt om aktivitetsplan som inneholder tiltak på individ-, gruppe- og systemnivå. Utover dette sier ingen av kommunens rutiner noe om hva som kan være egnede tiltak.

For å sikre at valg av tiltak blir sett i sammenheng med undersøkelser i saken, viser rektor i intervjuet til at den pedagogiske analysen kan hjelpe på sikt, men at skolen jobber med å gå bredere inn i undersøkelsene. Noen ansatte svarer at valg av tiltak kommer an på saken, men viser til at skolen har flere verktøy å bruke i denne sammenheng, slik som opptrappingsplanen i BTI-modellen, aktivitetsplanen og sosiale ferdighetskontrakter.

Rektor og samtlige ansatte svarer bekreftende på spørsmål om det settes inn tiltak mot andre elever enn den som ikke har det trygt og godt. Noen ansatte svarer at de også setter inn tiltak dersom det er forhold på fritiden som gjør at eleven ikke har det trygt og godt. Skolen inviterer noen foresatte til møter med fagteam som er seks ganger i året. Fagteam består av skolen, barnevern, PPT, politi, SLT, helsesykepleier og utekontakter. Skolen rapporterer inn saker til helsesykepleier som styrer møtene.

Når det gjelder hvilke vurderinger skolen tar for å sikre at hensynet til barnets beste blir ivaretatt i valg av tiltak, svarer rektor og samtlige ansatte at elevens stemme er et sentralt moment, men at det er viktig at skolen som profesjonell part gjør den faglige vurderingen av tiltakene. Rektor og flere ansatte legger også stor vekt på dialog mellom skole og hjem. Noen ansatte svarer at eleven selv medvirker til sin aktivitetsplan og i evalueringsmøter.

Vi kan se at malen for aktivitetsplanen inneholder et eget punkt om skolens vurdering av meldingen og vurdering av barnets beste i saken. Malen legger også opp til å sette inn tiltak på flere nivå. I noen av elevsakene vi har fått tilsendt ser vi at skolen har satt inn tiltak på alle tre nivåer. Vi ser at rektor og de ansatte på skolen har en felles forståelse for at elevens stemme er viktig i utformingen av tiltak, men at det er skolen som profesjonell part som sitter på den faglige begrunnelsen for tiltakene. I flere av sakene ser vi imidlertid at skolens vurdering av barnets beste i liten grad kommer frem. Det samme gjelder skolens egen vurdering av saken. Tiltakene som er satt inn i de ulike aktivitetsplanene varierer også i svært liten grad. Det kommer derfor ikke klart nok frem hvordan skolen konkret har vurdert tiltakenes egnethet i enkeltsakene.

Statsforvalteren vurderer at til tross for at både skoleeier, rektor og ansatte svarer utfyllende på hvordan de går frem for å vurdere konkret hvilke tiltak som er egnede i en sak, kan vi i liten grad se spor av dette i elevsakene. Kommunens rutiner sier ingenting om krav til tiltak i skolemiljøsaker utover at det skal vurderes på flere nivå. Vi vurderer derfor at det ikke er sannsynlig at skolen og skoleeier vurderer konkret hvilke tiltak som er egnede.

Vår konklusjon

Skolen/skoleeier vurderer ikke konkret hvilke tiltak som er egnede.

2.2.12 Evaluerer skolen/skoleeier tiltakene jevnlig, og blir tiltakene endret ved behov?

*Plikten til å sette inn egnede tiltak må tolkes utvidende, og omfatter også en plikt til å følge opp tiltakene, evaluere virkningen og eventuelt legge til eller endre tiltak dersom det er nødvendig for å sikre eleven et trygt og godt skolemiljø.*³⁴

Skoleeier bekrefter i RefLex at tiltak evalueres og endres ved behov. Evalueringen skjer omtrent hver 14. dag til tre uker avhengig av hva som er avtalt mellom skolen, elev og foresatte, og skoleeier viser til *Mal aktivitetsplan* og *Ringeriksmodellen § 9 A-4*.

Rektor svarer bekreftende i RefLex og i intervju at skolen evaluerer og justerer tiltakene. Flere ansatte svarer bekreftende i RefLex og intervju på at tiltak skal evalueres og justeres. Dette skal skje i evalueringsmøter. Noen ansatte svarer i intervju at enkelte saker ikke blir oppdatert underveis og at de savner en tydelig avslutning i saken fra skolens ledelse.

Rektor utdyper i intervju at hvor ofte tiltakene skal evalueres beror på saken, men at det bør skje hver 14. dag. Hun viser imidlertid til at skolen har et forbedringspotensial når det gjelder å evaluere og justere tiltak for å finne mer egnede tiltak underveis. Flere ansatte svarer i intervju at det evalueres oftere i begynnelsen av en sak, mens i andre saker evalueres det hver 14. dag, før det etter hvert avtar i løpet av sakens utvikling og den eventuelt avsluttes. Utover dette er det tett dialog mellom kontaktlærer og hjemmet. Andre ansatte svarer i intervju at det evalueres hver fjerde uke eller oftere, mens andre trekker frem at aktivitetsplaner evalueres hver 14. dag i sos.ped.-møter. Noen få ansatte svarer at det kan ta tid før evaluering blir gjennomført, og at evalueringsmøter fort kan bli avlyst.

Flere ansatte svarer i intervju at dersom tiltakene ikke har hatt ønsket virkning, må tiltakene endres i evalueringsmøter. Noen tiltak må man gi mer tid, og dette er en del av evalueringsprosessen. Noen ansatte viser til at evalueringene kommer frem i ny mal for aktivitetsplan ettersom skolen logger det som skjer underveis i saken og oppdaterer planen med dette.

Vi ser at skolen har en felles forståelse for at tiltak skal evalueres og justeres, samt når og hvordan evalueringen skal skje. Det er nå et eget punkt i aktivitetsplanen om evaluering som viser tidspunkt for evalueringen og hvordan den skal gjennomføres. Rektor og flere ansatte viser til kommunens handlingsplan *Hva skal gjøres når en elev ikke har det trygt og godt på skolen*. Ifølge den skal skolen ha jevnlig evalueringer med elev og foresatte, og dette skal skje omtrent hver tredje uke.

I et fåtall av elevsakene vi har mottatt, ser vi at det er satt inn et eget punkt om hva konklusjonen er fra evalueringsmøtene. Vi ser imidlertid ikke dokumentasjon fra selve møtene. I flere av elevsakene kan vi ikke se at tiltak er evaluert. I andre saker ser vi at det har gått lang tid mellom hver evaluering. I noen av de innsendte aktivitetsplanene vi har mottatt, er det også uvisst når evaluering konkret skal skje ettersom feltet ikke er fylt ut. Andre saker viser at det i samarbeidsmøter har blitt enighet om konkrete tiltak som skal settes inn i en aktivitetsplan, men der aktivitetsplanen ikke er dokumentert.

Vi ser at rektor og samtlige ansatte er kjent med at tiltak i aktivitetsplanen skal evalueres og justeres etter en gitt periode mellom hver gang, men vi kan ikke se at dette er fulgt opp i praksis.

³⁴ Jf. Prop.57 L (2016–2017) punkt 5.5.2.5.

Rektor og flere ansatte gir uttrykk for at skolen har et forbedringspotensial når det gjelder evaluering, og at det er en tendens at enkelte saker ikke blir evaluert. Videre kan vi ikke se at kommunens rutiner angir noe om at skoleeier skal evaluere tiltak i saker den er ansvarlig for. I lys av dette vurderer Statsforvalteren at det ikke er sannsynlig at skolen og skoleeier evaluerer tiltakene jevnlig, og at tiltakene ikke endres ved behov.

Vår konklusjon

Skolen/skoleeier evaluerer ikke tiltakene jevnlig, og tiltakene blir ikke endret ved behov.

2.2.13 Lager skolen/skoleeier en skriftlig plan når de setter inn tiltak i en sak, og inneholder den skriftlige planen minimumskrav til innhold?

*Skolen/skoleeier skal lage en skriftlig plan når det settes inn tiltak i en sak. Planen skal inneholde hvilket problem tiltakene skal løse, hvilke tiltak skolen/skoleeier har planlagt, når tiltakene skal gjennomføres, hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene og når tiltakene skal evalueres.*³⁵

Skoleeier svarer bekreftende i RefLex og viser til *Mal aktivitetsplan*. Videre svarer skoleeier at aktivitetsplaner også kan opprettes for hele klasser i noen saker basert på systemhenvisning til PPT eller på bakgrunn av varslings fra elever eller foreldre. Rektor og samtlige ansatte svarer også bekreftende i RefLex. De viser til *Ringeriksmodellen § 9A-4* og rutinen *Hva skal gjøres når en elev ikke har det trygt og godt på skolen*, samt *Mal aktivitetsplan*. Både skoleeier og skolen utdyper at aktivitetsplanen alltid blir utarbeidet i samarbeid mellom skolen, elev og foresatte. Vi vurderer at innholdet i den nye malen for aktivitetsplanen oppfyller lovens minstekrav, og at den også dekker mer enn minimumskravene. Her er det blant annet satt inn punkt om vurdering av barnets beste.

I flertallet av elevsakene vi har mottatt har ikke skolen utarbeidet en aktivitetsplan. I noen saker ser vi at skolen og foresatte har blitt enige om å utarbeide en aktivitetsplan i samarbeidsmøter. I andre saker har det blitt drøftet konkrete skolemiljøtiltak for en elev. Statsforvalteren kan ikke finne dokumentasjon på at aktivitetsplan faktisk har blitt opprettet i etterkant av disse møtene. Kravet i oppl. § 9A-4 sjette ledd er at «skolen skal lage en skriftlig plan når det skal gjerast tiltak i ei sak.» Loven stiller derfor krav til at tiltak som blir satt i gang i en skolemiljøsak, skal settes inn i en aktivitetsplan.

Når det gjelder minimumskravene til innhold for aktivitetsplanen, ser vi i noen av de innsendte aktivitetsplanene vi har mottatt, at det er en uvisshet knyttet til når evaluering konkret skal skje ettersom feltet ikke er fylt ut. I andre planer er det uklart når det gjelder tidsperspektiv for gjennomføring av tiltakene. Til tross for at malen for aktivitetsplanen oppfyller minstekravene i loven, kan vi ikke se at skolen har fylt ut alle felt som dekker minimumskravene i elevsakene.

Til tross for at rektor og de ansatte på skolen har en omforent forståelse av at det skal opprettes en aktivitetsplan når de setter inn tiltak og hvordan dette skal skje, viser flertallet av elevsakene at det ikke har blitt utarbeidet en aktivitetsplan. Vi ser også at malen for aktivitetsplanen oppfyller lovens minimumskrav, men at utfyllingen av planen i elevsakene ikke dekker disse i tilstrekkelig grad. Basert på en helhetlig vurdering mener vi derfor at skolen ikke lager en skriftlig plan når den setter inn tiltak i en sak, og at den skriftlige planen inneholder ikke minimumskrav til innhold.

³⁵ Jf. oppl. §§ 9 A-4 og 9 A-5.

Basert på skoleeier sitt svar i RefLex og i intervju, samt kommunens mål for aktivitetsplan, vurderer vi det som sannsynlig at de ville opprettet en skriftlig plan når de setter inn tiltak, og at den skriftlige planen inneholder minimumskrav til innhold.

Vår konklusjon

Skolen lager ikke en skriftlig plan når de setter inn tiltak i en sak, og den skriftlige planen ikke inneholder minimumskrav til innhold.

Skoleeier lager en skriftlig plan når de setter inn tiltak i en sak, og den skriftlige planen inneholder minimumskrav til innhold.

3 Statsforvalterens reaksjoner

3.1 Pålegg om retting

I kapitlene ovenfor har vi konstatert at kommunen ikke oppfyller regelverket på alle områder. Vi pålegger kommunen å rette opp følgende:³⁶

- 1) Kommunen skal sikre at alle som arbeider på Hov ungdomsskole, oppfyller plikten til å varsle ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen.³⁷
 - a. Kommunen må sørge for at alle som arbeider på skolen, varsler ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen.
 - b. Kommunen må sørge for at rektor varsler til skoleeier i alvorlige tilfeller og ved mistanke om eller kjennskap til at en som arbeider på skolen har krenket en elev.
 - c. Kommunen må sørge for at alle som arbeider på skolen, varsler i tide avhengig av situasjonens alvorlighetsgrad.
 - d. Kommunen må sørge for at skolen dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle varslingsplikten.
- 2) Kommunen skal sikre at skolen og skoleeier oppfyller plikten til å undersøke saken ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen.³⁸
 - a. Kommunen må sørge for at skolen undersøker saken så raskt som saken tilsier, dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.
 - b. Kommunen må sørge for at skolen undersøker saken straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev blir krenket av en som arbeider på skolen.
 - c. Kommunen må sørge for at skolen gjennomfører de undersøkelser som ut fra en faglig standard med rimelighet kan forventes.

³⁶ jf. kommuneloven § 30-4

³⁷ jf. oppl. §§ 9 A-4 og 9 A-5.

³⁸ jf. oppl. §§ 9 A-4 og 9 A-5.

- d. Kommunen må sørge for at skolen dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle undersøkelsesplikten.
- 3) Kommunen skal sikre at skolen og skoleeier ivaretar plikten til å sette inn tiltak slik at elevene får et trygt og godt skolemiljø.³⁹
- a. Kommunen må sørge for at skolen setter inn tiltak så raskt som saken tilsier, når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, eller undersøkelsen viser det.
 - b. Kommunen må sørge for at skolen setter inn tiltak straks, dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev har blitt krenket av en som arbeider på skolen, eller en i skolens ledelse.
 - c. Kommunen må sørge for at skolen/skoleeier vurderer konkret hvilke tiltak som er egnede.
 - d. Kommunen må sørge for at skolen/skoleeier evaluerer tiltakene jevnlig, og at tiltakene blir endret ved behov.
 - e. Kommunen må sørge for at skolen lager en skriftlig plan når den setter inn tiltak i en sak, og at den skriftlige planen inneholder minimumskrav til innhold.

3.2 Oppfølging av påleggene

Kommunen skal iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket umiddelbart. Når påleggene er rettet, skal kommunen erklære at retting er gjennomført og redegjøre for hvordan det har blitt rettet.

Frist for retting er **15.04.2024**. Vi vil ikke avslutte tilsynet før kommunen, gjennom erklæringen og redegjørelsen, har vist at påleggene er rettet.

Når vi avslutter tilsynet, vil vi utarbeide et informasjonsskriv for elever og foreldre som oppsummerer tilsynet, og kommunens og skolens tiltak.

4 Kommunen har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Kommunen kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis kommunen klager, må det gjøres innen tre uker. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til kommunen.⁴⁰ Kommunen sender klagen til oss. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med kommunen, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

Kommunen kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet.⁴¹

Kommunen er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter.⁴²

³⁹ Jf. oppl. §§ 9 A-4 og 9 A-5.

⁴⁰ Jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29

⁴¹ Jf. forvaltningsloven § 42

⁴² Jf. forvaltningsloven § 18

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Oslo, 08.01.2024

Kathrine Wilsher-Lohre
tilsynsleder

Helene Asbjørnsen

Hanna Gulli

Vilde Kjennerud

5 Dokumenter

Følgende dokumenter ble benyttet under utføringen av tilsynet:

- Handlingsplan 2022-24 «Sammen skaper vi Ringeriksskolen»
- Trivsel i Ringeriksskolen
- Ringeriksmodellen § 9 A-4
- Ringeriksmodellen § 9 A-5
- Rutine innsatsteam
- Beskrivelse sosialpedagogisk møte
- Bekymringsskala barn og unge BTI Ringerike
- Risiko og beskyttelsesfaktorer BTI Ringerike
- Tverrfaglig samtykkeerklæring
- Skjema for henvendelse / varsling av ikke trygt og godt skolemiljø
- Mal undringsnotat
- Mal kartleggingsskjema
- Mal pedagogisk analyse
- Mal logg
- Mal aktivitetsplan
- Ukesinfo
- Et utvalg elevmapper

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Postboks 325, 1502 Moss | sfovpost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/ov